

”Vigtige domme fra EU-Domstolen siden sidst (7.10.2015)”

Indlæg på Dansk Forening for Europarets møde tirsdag den 4. oktober 2016 v/kontorchef Christian Thorning, Udenrigsministeriet og kommitteret Nina Holst-Christensen, Justitsministeriet.

Grundlæggende rettigheder og ligebehandling

Dom af 19. april 2016, sag C-441/14, Dansk Industri (DI), som mandatar for Ajos A/S (*EU-retten skal fortolkes således, at når en national domstol, for hvilken der er indbragt en tvist mellem private, der er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2000/78, anvender bestemmelserne i national ret, påhviler det den at fortolke disse således, at de kan anvendes i overensstemmelse med dette direktiv, eller, såfremt en sådan overensstemmende fortolkning er umulig, om nødvendigt at undlade at anvende enhver bestemmelse i national ret, som er i strid med det almindelige princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder. Denne forpligtelse kan hverken drages i tvivl af retssikkerhedsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning eller af den mulighed, som en privatperson, der anser sine rettigheder for krænkede på grund af anvendelsen af en national bestemmelse, som er i strid med EU-retten, har for at drage den pågældende medlemsstat til ansvar for tilsidesættelse af EU-retten*)

Generelle spørgsmål

Dom af 24. maj 2016, sag C-396/14, MT Højgaard A/S, Züblin A/S (*Er Klagenævnet for Udbud fortsat forelæggelsesberettiget efter artikel 267 TEUF?*)

Dom af 14. juni 2016, sag C-263/14, Europa-Parlamentet mod Rådet (*Er overførsel af en pirat af Unionen til Tanzanias myndigheder overvejende en udenrigs- og sikkerhedspolitisk handling? Eller indeholder en sådan foranstaltning også en lige så vigtig komponent af internationalt retligt samarbejde i straffesager og politisamarbejde med den virkning, at hjemlen for Unionens indgåelse af en aftale med Tanzania ikke alene skal være artikel 37 TEU om Unionens indgåelse af internationale aftaler inder for området for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, men også artikel 82 og 87 TEUF om henholdsvis det retlige samarbejde i straffesager og politisager?*)

Unionsborgerskabet og opholdsret

Dom af 25. februar 2016, sag C-299/14, Garcia-Nieto (*Artikel 24 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område (opholdsdirektivet) og artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 883/2004/EF af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger er ikke til hinder for en medlemsstats lovgivning, der udelukker statsborgere i andre medlemsstater, som befinder sig i en situation, såsom den, der er omhandlet i artikel 6, stk. 1, i opholdsdirektivet, fra at modtage visse »særlige ikke-bidragspligtige kontantydelse« som*

omhandlet i artikel 70, stk. 2, i forordning nr. 883/2004, og som ligeledes udgør en »social ydelse« i henhold til direktivets artikel 24, stk. 2)

Dom af 12. april 2016, sag C-561/14, Caner Genc (Den tidligere bestemmelse i udlændingelovens § 9, stk. 16, om krav om vellykket integration for at en tyrkisk arbejdstager her i landet kan familiesammenføre sig med et barn, der er bosiddende i Tyrkiet, var omfattet af standstill-klausulen i artikel 13 i Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80, der er knyttet til Ankara-aftalen. Den indførte begrænsning i adgangen til at familiesammenføre sig kunne ikke begrundes)

Dom af 14. juni 2016, sag C-308/14, Europa-Kommissionen mod UK (EU-retten er ikke til hinder for, at udbetaling af sociale ydelser til ikke-erhvervsaktive unionsborgere betinges af, at de pågældende opfylder betingelserne for lovlig opholdsret efter opholdsdirektivet i værtsmedlemsstaten. Værtsmedlemsstaten kan i tvivlstilfælde efterkontrollere, om ansøgeren opfylder betingelserne i opholdsdirektivets artikel 7 og dermed, om vedkommende har en lovlig opholdsret efter opholdsdirektivet)

Dom af 30. juni 2016, sag C-115/15, N A (Artikel 20 TEUF medfører hverken en ret til ophold i værtsmedlemsstaten for en mindreårig unionsborger, der siden fødslen har opholdt sig i denne medlemsstat, som den pågældende ikke er statsborger i, eller for den forælder, som er tredjelandstatsborger, og som har den fulde forældremyndighed over nævnte mindreårige, når disse personer har ret til ophold i denne medlemsstat på grundlag af en bestemmelse i den afledte EU-ret. Derimod medfører artikel 21 TEUF en ret til ophold i værtsmedlemsstaten for en mindreårig unionsborger, for så vidt som vedkommende opfylder betingelserne i artikel 7, stk. 1, i opholdsdirektivet. Såfremt dette er tilfældet, kan den forælder, der faktisk tager sig af denne unionsborger, i medfør af de samme bestemmelser tage ophold sammen med unionsborgeren i værtsmedlemsstaten)

Dom af 13. september 2016, sag C-165/14, Alfredo Rendón Marin og dom af 13. september 2016, sag C-304/14, CS (Kan en tredjelandforælder, der er idømt en fængselsstraf, efter artikel 20 TEUF aflede en absolut opholdsret af sit unionsborgerbarn? Eller kan en medlemsstat udvise tredjelandforælderen, selv om det måtte have som konsekvens, at unionsborgerbarnet også må forlade Unionen?)

Varenes fri bevægelighed

Dom af 23. december 2015, sag C-333/14, Scotch Whisky Association (Artikel 34 TEUF og 36 TEUF er til hinder for, at en medlemsstat – af hensyn til formålet om beskyttelse af menneskers liv og sundhed gennem en forhøjelse af forbrugerpriserne på alkohol – vælger en lovgivning, der pålægger en mindstepris for detailhandel med alkoholholdige drikkevarer, og fravælger en foranstaltning, såsom en forhøjelse af punktafgifterne, der kan være mindre restriktiv for samhandelen og konkurrencen inden for EU)

Landbrug

Dom af 17. marts 2016, sag C-112/15, Kødbranchens Fællesråd (Artikel 27, stk. 4, litra a, i og bilag VI, punkt 1 og 2, til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 882/2004/EF af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes er til hinder for, at medlemsstaterne ved

fastsættelsen af det gebyr, der opkræves hos virksomhederne i fødevarersektoren, medregner udgifter, der er forbundet med den obligatoriske grunduddannelse for officielle medhjælpere)

Etableringsretten og den fri udveksling af tjenesteydelser

Dom af 17. november 2015, sag C-115/14, RegioPost (*Er en EU-medlemsstat i henhold til EU-retten beføjet til i forbindelse med en udbudsprocedure om et offentligt indkøb at pålægge tilbudsgivere og deres underentreprenører at forpligte sig til at betale en mindsteløn til det personale, der skal varetage udførelsen af de tjenesteydelser, der er omfattet af kontrakten?*)

Dom af 13. juli 2016, sag C-18/15, Brisal (*Artikel 56 TEUF er til hinder for en national lovgivning, hvorefter ikke-hjemmehørende finansielle institutioner som hovedregel beskattes af de renteindtægter, som de oppebærer i medlemsstaten, uden at blive indrømmet mulighed for at fradrage de erhvervsmæssige omkostninger, der er direkte forbundet med den pågældende virksomhed, hvorimod hjemmehørende finansielle institutioner indrømmes en sådan mulighed*)

Et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed

Dom af 5. april 2016, de forenede sager C-404/15 og C-659/15 PPU, Pál Aranyosi (*Artikel 1, stk. 3, artikel 5 og artikel 6, stk. 1, i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre indebærer, at den fuldbyrdende judicielle myndighed, som stilles over for objektive, pålidelige, præcise og behørigt ajourførte oplysninger, som vidner om, at der ved forholdene under frihedsberøvelse i den udstedende medlemsstat foreligger mangler, der er systemiske eller generelle, eller som berører visse persongrupper eller visse centre for frihedsberøvede, skal foretage en konkret og præcis prøvelse af, om der er alvorlige grunde til at antage, at en person, som er omfattet af en europæisk arrestordre udstedt med henblik på retsforfølgning eller fuldbyrdelse af en frihedsstraf, på grund af forholdene under sin frihedsberøvelse i denne medlemsstat løber en reel risiko for at blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling som omhandlet i artikel 4 i Chartret i tilfælde af overgivelse til nævnte medlemsstat*)

Dom af 6. september 2016, sag C-182/15, Aleksei Petruhin (*En medlemsstat er ikke forpligtet til at indrømme alle unionsborgere, der færdes på dens område, den samme beskyttelse mod udlevering som den, dens egne statsborgere indrømmes*)

Andet

Dom af 16. december 2015, sag T-521/14, Sverige mod Kommissionen (*"delegerede" retsakter*)

Kendelse af 21. april 2016, sag C-541/14 P, Royal Scandinavian Casino Århus mod Kommissionen (*Efter artikel 168, stk. 1, litra d, i Domstolens procesreglement skal et appelskrift præcist angive, hvilke elementer der anfægtes i den dom, som påstås ophævet, samt de retlige argumenter, der særligt støtter denne påstand. De begrundelseskrav, der følger af disse bestemmelser, er ikke opfyldt, når appelskriftet, endog uden at indeholde en argumentation, der har til formål præcist at angive den retlige fejl, den omhandlede dom angiveligt er behæftet med, blot gentager eller ordret gengiver de anbringender og argumenter, der allerede er blevet fremsat for Retten, herunder anbringender og argumenter, der er støttet på faktiske omstændigheder, som Retten udtrykkeligt har afvist at lægge til grund. En sådan appel har nemlig kun til formål at opnå en fornyet prøvelse af den til Retten indgivne stævning, hvilket falder uden for Domstolens kompetence*)

Dom af 22. juni 2016, sag C-11/15, *Odvolačí finanční ředitelství* (Artikel 2, nr. 1, i det tidligere 6. momsdirektiv, Rdir 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter – Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (nu momssystemdirektivet, Rdir 2006/112) skal fortolkes således, at offentlig radiovirksomhed, der finansieres af en obligatorisk lovpligtig licensafgift, som betales af personer, der ejer eller er i besiddelse af en radiomodtager, og udøves af et ved lov oprettet radioselskab, udgør ikke levering af tjenesteydelser, som »foretages mod vederlag«, som omhandlet i denne bestemmelse, og er derfor ikke omfattet af direktivets anvendelsesområde)

Dom af 7. september 2016, sag C-549/14, *Finn Frogne A/S* (Efter tildelingen af en offentlig kontrakt må der ikke foretages en væsentlig ændring heri uden indledning af en ny udbudsprocedure, selv når denne ændring objektivt set udgør en forligsmæssig løsning, der indebærer gensidige afkald på krav fra begge parter side med henblik på at bringe en tvist til ophør, hvis udfald er uvist, og som skyldes, at denne kontrakt er blevet nødlidende. Det forholder sig kun anderledes, hvis udbudsmaterialet indeholder bestemmelse om muligheden for at tilpasse visse betingelser, endog væsentlige, i nævnte kontrakt efter tildelingen heraf og de nærmere rammer)